

เครือข่ายนโยบายและการบริหารจัดการภายใต้ความเปลี่ยนแปลง:

บทเรียนจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

นักวิจัย

ผศ.ดร.ปิยะพงษ์ บุษบงก์

ดร.พบสุข ชำชอง

ผู้ช่วยวิจัย

สุวิทย์ เต๋นฟ้านภาพล

บงการ อิมสำอางค์

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มมส

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัย

จากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

ภายใต้ศูนย์พัฒนานโยบายสาธารณะเชิงสร้างสรรค์

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความเมตตากรุณาของหลายฝ่าย ในเบื้องต้นขอขอบคุณเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2561 ของวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภายใต้ศูนย์พัฒนานโยบายสาธารณะเชิงสร้างสรรค์ และขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆ

นอกจากนั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผศ.เชิงชาญ จงสมชัย คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ให้โอกาสและความเมตตาผู้วิจัยเสมอมา

ผู้วิจัย

ผศ.ดร.ปิยะพงษ์ บุษบงก์

ดร.พบสุข ชำชอง

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มมส

บทคัดย่อ

หัวข้อเรื่อง: เครือข่ายนโยบายและการบริหารจัดการภายใต้ความเปลี่ยนแปลง: บทเรียนจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

ในการศึกษานโยบายสาธารณะและการบริหารจัดการในยุคปัจจุบันนั้นให้ความสำคัญกับแนวคิดเครือข่ายมากเป็นพิเศษ จากที่สังคมปัจจุบันมีแนวโน้มเป็นสังคมเครือข่ายมากขึ้น จนแนวทางการกำหนดนโยบายที่เน้นเฉพาะบทบาทภาครัฐและการปกครองแบบที่เน้นการสั่งการแนวดิ่ง ถูกมองว่าไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกต่อไป ทว่า จำเป็นต้องเปลี่ยนผ่านสู่แนวทางการพัฒนาเครือข่ายนโยบายและการบริหารจัดการในเชิงเครือข่ายในแนวระนาบมากขึ้น อย่างไรก็ดี ในขณะนั้นแนวคิดเครือข่ายถูกให้ความสำคัญขึ้นมามาก แก่นสารของแนวคิดนี้กลับมีแก่นอยู่ในเขาวงกตว่าด้วยความดีงามราวกับศีลธรรมใหม่และสถาปัตยกรรมที่งดงาม ในขณะที่เนื้อแท้เป็นเพียงภาษีศุลกากร วาทศิลป์ วาทกรรมที่สวยหรู หรือสัญญาที่กลวงเปล่าที่ซ่อนปัญหาในเชิงโครงสร้าง เต็มไปด้วยความไม่เท่าเทียมกันในเชิงอำนาจ เอาแน่เอานอนไม่ได้ กลายเป็นการควบคุมแบบใหม่ ซ่อนความสัมพันธ์ในแนวดิ่งในภาพลักษณ์เชิงระนาบ อ้างนวัตกรรมแต่ยังถือถือกลไกระบบราชการและระบบตลาดเช่นเดิม เปิดช่องว่างใหม่ๆ ที่นำไปสู่ความไม่โปร่งใส สันติภาพที่ไม่เป็นประชาธิปไตย และผลิตซ้ำความไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ นอกจากการเสนอการพัฒนาเครือข่ายและมุมมองเชิงวิพากษ์ผ่านกรณีศึกษาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ การศึกษาครั้งนี้ วิเคราะห์เงื่อนไขและนำเสนอกรอบการวิเคราะห์เพื่อแผ้วถางทางเดินไปสู่การศึกษาแนวคิดเครือข่ายในทฤษฎีนโยบายสาธารณะและการบริหารจัดการที่ข้ามพ้นการผลิตซ้ำความเป็นสัญญาที่กลวงเปล่า โดยกรอบดังกล่าวเสนอให้มุ่งวิเคราะห์ไปที่ปฏิสัมพันธ์ภายในเครือข่ายด้วยการผนวกการวิเคราะห์เครือข่ายเข้ากับการวิเคราะห์การสร้างความร่วมมือ ประชาธิปไตยและความเป็นธรรม การเปิดพื้นที่ให้เกิดการปรึกษาหารือที่มีคุณภาพ รวมถึงศักยภาพและความเป็นอิสระของตัวแสดงในเครือข่าย

คำสำคัญ เครือข่าย นโยบายสาธารณะ การบริหารจัดการ

Abstract

Title: Policy networks and governance under changes: Lessons from Kalasin Municipality

The study of public policy and governance nowadays pays special attention on the network approach. It is a consequence of the fact that our society is now turned into a network society by which public policy as state policy and the approach called government and traditional public administration are not seen to be effective anymore. Instead, a transition to the development of policy networks and network governance is seen to be essential. Nevertheless, while the importance of network approach is increased, its content is still reproduced within a maze without particular details as a new morality and an aesthetics in architecture. Its quintessence seems to be merely a metaphor, a rhetoric, a romantic discourse or an empty signifier. Structural problems are embedded in its shadow, while power inequalities are within its uncertain domain. It turns to be the new mode of control that hides vertical relations in its horizontal image. The network is appeared as an innovation, but in its essence bureaucratic and market mechanisms still operate mostly the same. Within its operation, new gaps for new ways of corruption are opened, while democracy is not always promoted and injustice is reproduced. Aside from addressing the development of a network and its criticisms, this study proposes an analytical framework to pave a way towards the study of policy networks and network governance that goes beyond an empty signifier. The proposed framework focuses interactions within networks by offering the articulation of network analysis to the analysis of collaboration, democracy and justice, the quality of deliberation, and the autonomy as well as the capacity of each network constituent actor.

Keywords: Networks, Public Policy, Governance

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	2
บทคัดย่อ (ภาษาไทย).....	3
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ).....	4
สารบัญ.....	5
บัญชีตาราง.....	7
บัญชีภาพประกอบ.....	8
บทที่ 1 บทนำ	
1.1. ที่มาและความสำคัญ.....	9
1.2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	10
1.3. ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	11
1.4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.5. แผนการถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย.....	13
บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของเครือข่ายในการศึกษานโยบายสาธารณะและการบริหารจัดการ.....	14
2.2. แนวคิดและงานวิจัยที่สะท้อนมุมมองเชิงวิพากษ์ต่อการให้ความสำคัญกับเครือข่ายในการศึกษานโยบายสาธารณะและการบริหารจัดการ.....	17
2.3. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพยายามในการยกระดับเรื่องเครือข่ายในทางนโยบายและการบริหารจัดการให้ลึกและมีแก่นสารมากขึ้น.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1. กระบวนการดำเนินการวิจัย.....	23
3.2. นิยามศัพท์สำคัญ.....	24
3.3. กิจกรรมหลักเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการวิจัย.....	25
3.4. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	26
3.5. แผนการดำเนินงาน.....	28
3.6. ปัจจัยที่เอื้อต่อการวิจัยที่มีอยู่.....	29

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1. ทำความเข้าใจการพัฒนาเครือข่ายนโยบายและการขับเคลื่อนผ่านกลไกการบริหารจัดการเชิงเครือข่ายภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่นำโดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์.....	30
4.1.1. ทำความเข้าใจผ่านแผนภาพเครือข่าย.....	30
4.1.2. สะท้อนมิติในเชิงวิพากษ์ของเครือข่ายนโยบายและการบริหารจัดการเชิงเครือข่าย.....	43
4.2. วิเคราะห์เงื่อนไขของการพัฒนาและขับเคลื่อนเครือข่ายเพื่อพัฒนาข้อเสนอกรอบในการวิเคราะห์สำหรับข้ามพหุวัฒนธรรมที่สวดยหู่แต่กลายเปล้า.....	46
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1. สรุป.....	53
5.2. อภิปรายผล.....	55
5.3. ข้อเสนอแนะ.....	58
เอกสารอ้างอิง	60
ภาคผนวก	66
Manuscripts ของบทความวิจัยที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์	67
ประวัติย่อหน้าวิจัย	100

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มโน